

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

İklim Değişikliği ve Biyoçeşitlilik Alanında Sivil Toplum Kuruluşlarının Kapasitesinin Artırılması Projesi (Eko Gelecek Hibe Programı)

Savunuculuk ve Politika

Hatice Dinç

Sürdürülebilir Arazi ve Doğal Kaynak Yönetimi Uzmanı

İklim ve Biyoçeşitlilik için Güçlü STK'lar 1. Kapasite Geliştirme Programı
(İklim Değişikliği)

5-6 Kasım 2025
İstanbul

Sunum Planı

- Savunuculuk ve Politika
- Sunuculuk Araçları
- Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler
- Zorluklar ve Fırsatlar
- Savunuculuk İpuçları

İklim ve Biyoçeşitlilik için Güçlü STK'lar 1. Kapasite Geliştirme Programı
(İklim Değişikliği)

STGM tarafından yürütülen
"Sivil Toplumun Geliştirilmesi İçin
Örgütlenme Önceliğinin Geliştirilmesi
Projesi", AB Komisyonu tarafından
desteklenmektedir.

STK'LAR İÇİN
SAVUNUCULUK
REHBERİ
YİĞİT AKSAKOĞLU

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
89. Sok. No: 14/9
06550 Yıldız Çankaya ANKARA
Tel: 0312 442 42 62 (pbx)
Faks: 0312 442 57 55
e-posta: bilgi@stgm.org.tr
www.stgm.org.tr

Savunuculuk

Hakları Koruma

Savunuculuk, bireylerin ve grupların haklarını ve çıkarlarını savunmayı amaçlar.

Toplumsal Değişim

Toplumda pozitif **değişim** yaratmak için bilinçlendirme ve kampanya yürütme gibi yöntemler kullanılır.

Sosyal Adalet ve Eşitlik

Savunuculuk, sosyal adalet ve eşitliğin sağlanmasında önemli bir rol üstlenir.

Etimoloji

Orta İngilizce *advocacie* "şefaak", *Anglo-Fransızca* *advocassie* "yalvarma" kelimesinden türetilmiştir, Ortaçağ Latincesi *advocatia* "himaye" kelimesinden türetilmiştir, Latince *advocātus* **ADVOCATE** giriş 1 + *-ia* *-Y* giriş 2

Savunuculuk

- “STKların ortak bir çıkar için herhangi ulusal ya da uluslararası kamu politikasını etkileme girişimidir.
- Karar vericileri etkileyerek yasalar ya da politikalarda değişiklikleri talep etmeyi ya da yapılan değişikliklere katkıda bulunmayı amaçlar”
- Lobicilik ve kampanyacılık savunuculuğun parçalarıdır.

Savunuculuk ve Kampanyanın Farkları

Genel olarak kampanyalar, ele alınan bir sorunun geniş kitlelerce desteklenmesini sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalardır. İmza toplama, mektup, faks ve e-posta gönderimi gibi yöntemler yaygındır.

gerçekleştirilir.

Savunuculuk Lobi Faaliyeti Değildir

Lobi faaliyetleri, savunuculuğun yasaları etkilemeye odaklanan bir biçimdir. Kararların temsilciler aracılığıyla alındığı yapılarda (meclis, komisyon, uluslararası kuruluşlar vb.) etki sağlamayı hedefler. Genellikle kâr amacı güden kurumların başvurduğu bir yöntem olan lobicilik, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarını kendi çıkarları doğrultusunda etkilemeyi amaçlar. Savunuculuk ise kamu yararını gözetir ve katılımcı bir temelde yürütülür.

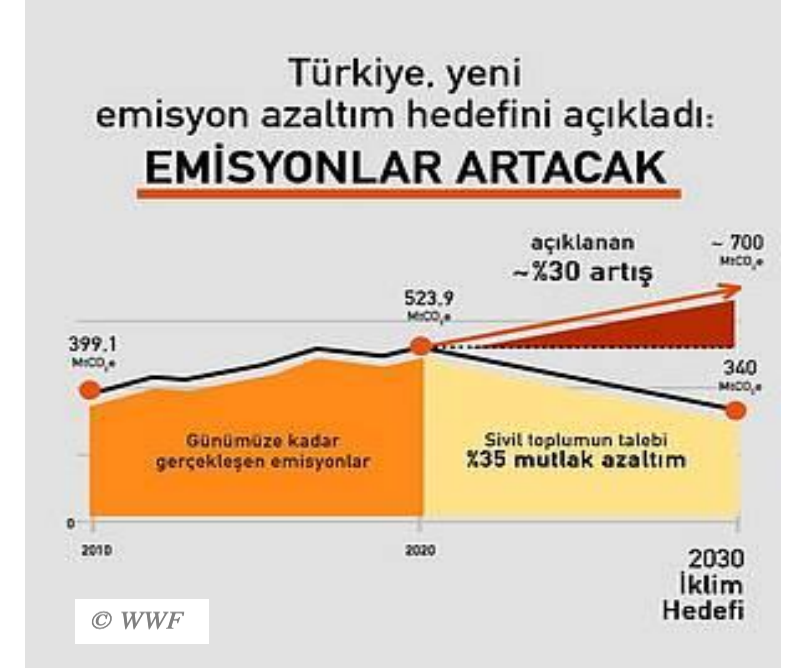
Savunuculuk, Propaganda Değildir

Propaganda; bir fikre ya da harekete taraftar kazandırmak amacıyla yapılan ikna edici programların bütünüdür. Bir etkinliğin propaganda sayılabilmesi için, bu etkinliğin tutumlar üzerinde kontrol kurarak istenen davranışlara yol açmayı hedeflemesi ve bu hedefin bir kampanya dâhilinde yürütülmesi gerekir. Savunuculuk ise hak temelli, şeffaf ve katılımcı süreçlere dayanır.

Politika

Bir sorunu çözmek, belirli bir hedefe ulaşmak veya bir toplumsal ihtiyacı karşılamak üzere, yasa, yönetmelik, tüzük, program veya eylem tarzı olarak ortaya konan bilinçli kararlar ve faaliyetlerdir.

Sıfır Yok Oluş

Sıfır Yok Oluş" (Zero Extinction)

Alliance for Zero Extinction (AZE) - Sıfır Yok Oluş İttifakı adlı küresel bir girişim

Dünyanın en yüksek tehdit altındaki türlerinin (IUCN Kırmızı Listesi'nde **Kritik Tehlike Altında (CR)** veya **Tehlike Altında (EN)** kategorisinde bulunanlar) **son kalan yaşam alanlarını** belirlemeyi, korumayı ve güvence altına almayı hedefler.

KM-GBF: Biyoçeşitlilik İçin Küresel Vizyon

Biyoçeşitliliğin Korunması

Kunming-Montreal Küresel Biyoçeşitlilik Çerçevesi, Aralık 2022'de Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD) taraflarınca kabul edilen ve 2030 yılına kadar biyoçeşitlilik kaybını durdurmayı ve tersine çevirmeyi hedefleyen küresel bir eylem planıdır. "Doğa ile Uyum İçinde Yaşama" vizyonuna ulaşmayı amaçlar.

Ekosistem Restorasyonu ve Tür Koruma

23 küresel hedef, ekosistemlerin iyileştirilmesini ve nesli tehlikedeki türlerin korunmasını amaçlar.

Küresel İş Birliği ve Kaynak Paylaşımı

Ülkeler, biyolojik çeşitlilik kaybını azaltmak ve kaynakları adil paylaşmak için birlikte çalışmayı taahhüt eder.

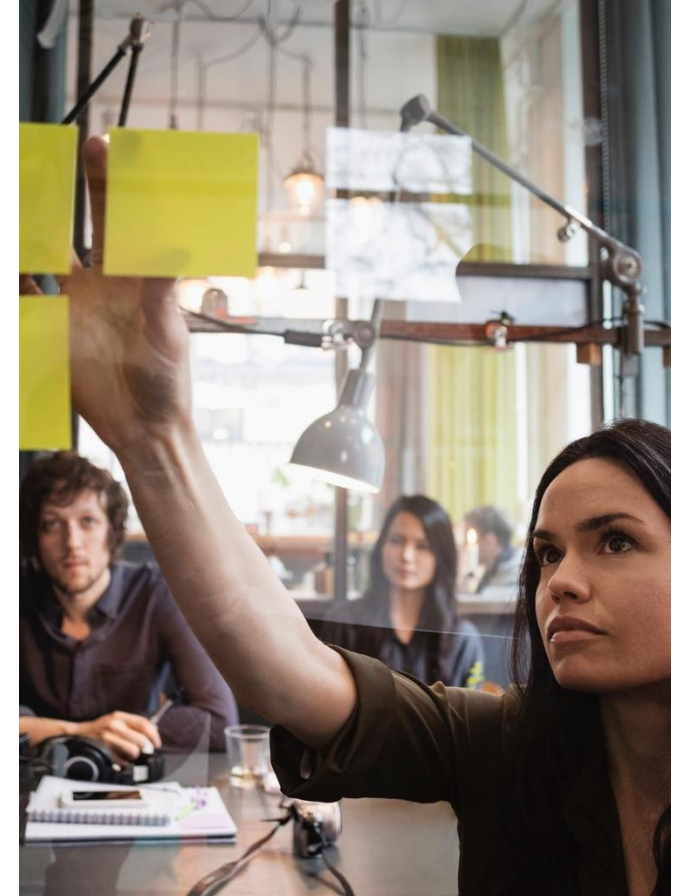

KM-GBF

Hedef 8	İklim Değişikliğini Hafifletme	Biyçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri için en büyük tehditlerden biri olan iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak üzere emisyonları düşürmeyi içerir. Bu, iki krizin ayrılmazlığını vurgular.
Hedef 11	Doğa Temelli Çözümler (NbS)	Ekosistem restorasyonu, koruması ve yönetimi yoluyla iklimin hafifletilmesine (karbon tutumu) ve iklim etkilerine uyuma katkıda bulunmayı amaçlar. DTÇ'yi hem iklim hem de biyçeşitlilik için bir araç olarak resmileştirir.
Hedef 3	Koruma Alanları (30x30)	İklim değişikliğine karşı doğal tampon bölgeler oluşturarak ve türlerin adaptasyonu için geniş habitatlar sunarak iklim uyumuna destek olmak amacıyla dünyadaki kara ve denizlerin en az %30'unu etkin bir şekilde koruma altına almayı hedefler.
Hedef 18	Zararlı Teşvikler	Biyçeşitliliğe ve iklime zarar veren (örneğin fosil yakıt sübvansiyonları) temel ekonomik itici güçler olan teşviklerin ve sübvansiyonların azaltılması veya yeniden yönlendirilmesini amaçlar.

Politika Süreci

STK'LARIN ROLÜ

Sorunu kamu gündemine taşıma ve öncelik kazandırma

Uygun ve etkili çözüm önerilerini sunma, kanıt temelli bilgileri karar vericilere ulaştırma

Lobi faaliyetleri yürütme, kamu desteğini mobilize ederek politik baskı oluşturma

Uygulama sürecini takip, engelleri tespit etme ve ilgili kurumları destekleme/uyarma

Bağımsız değerlendirmeler veya resmi değerlendirme süreçlerine katılım yoluyla geri bildirim

Savunuculuk

- “STKların ortak bir çıkar için herhangi ulusal ya da uluslararası kamu politikasını etkileme girişimidir.
- Karar vericileri etkileyerek yasalar ya da politikalarda değişiklikleri talep etmeyi ya da yapılan değişikliklere katkıda bulunmayı amaçlar”

😊 SAVUNUCU ● HEDEFLER/KARAR VERİCİLER/İKTİDARDAKİLER ● ETKİLENENLER		
ROL	KARAKTERİSTİK	
TEMSİL ETMEK	İnsanlar adına konuş	
EŞLİK ETMEK	İnsanlarla konuş	
GÜÇLENDİRMEK	İnsanların kendileri için konuşmasını sağlayın	
ARACILIK	İnsanlar ve karar vericiler arasındaki iletişimi kolaylaştırmak	
MODEL OLUŞTURMA	İnsanlara veya karar vericilere politika veya uygulama göstermek	
GÖRÜŞME MÜZAKERE	Bir şeyi halletmek için karar vericiye danışın	
NETWORK KURMA	Birlikte konuşmak için insanları bir araya getirin	
LOBİCİLİK	Karar vericiyi bir şeyler yapmaya ikna etmek	
HAREKETE GEÇİRMEK	İnsanları karar alıcıyı etkilemek için harekete geçmeye teşvik edin	
ANLAŞMAK UYUŞMAK	Bir şeyin yerleşmesini müzakere edin	

Etkili Savunuculuk Stratejisi

Hedef Analizi ve Planlama

Başarı için savunuculuk stratejisinde hedef ve hedef kitle analiz edilir ve amaç doğrultusunda planlı adımlar oluşturulur.

Mesaj ve Araç Seçimi

Doğru mesaj ve iletişim araçları seçilerek stratejinin etkinliği artırılır. Mesajın netliği önemlidir.

İşbirliği ve İletişim

İşbirliği yapmak ve etkili iletişim kurmak, savunuculuk faaliyetlerinin başarısını yükseltir.

Değerlendirme ve Uyarılama

Stratejinin düzenli olarak değerlendirilmesi ve gerekirse uyarlanması, uzun vadede başarılı sonuçlar sağlar.

ADVOCACY STRATEGY TEMPLATE

BACKGROUND

- Brief context & situational analysis – what's the problem? Why advocate on the issue?
What is the corruption component?

AIM

- Long-term goal that want to contribute towards? Vision.

OBJECTIVES

- Specific Measurable Attainable Realistic Time-bound change objectives
- Do these contribute to the realisation of your aim?

TARGETS

- Who has the power to make the necessary changes?
- Who influences those people?

ALLIES/PARTNERS

- Who can you work with to build momentum and support?
- *Who are indecisive, who is neutral?*

ACTIVITIES & OUTPUTS

- Policy & research
- Advocacy
- People's power
- Engagement of key stakeholders
  - Media

KEY MESSAGES

- For each audience

TIMELINE

- Moments/opportunities for influence.
  - How to be prepared for these with evidence and advocacy needed?

BUDGET

M&E&L

- Log-frame

Amaç

Net Sıfır Emisyon
Taahhütlerinin
Hızlandırılması

Yenilenebilir enerji kaynaklarının
payını artıracak adil geçiş
planlarının hazırlanması

Kömür, petrol ve doğal gaz
gibi fosil yakıtlara sağlanan
sübvansiyonların acilen
kesilmesi

Koruma
Alanlarının
Artırılması

Doğa Temelli
Çözümlere (DTÇ)
yönelik kamu ve özel
sektör finansmanını
artırmak.

STKların karar alma
süreçlerine katılımın yasal
güvence altına alınması

İklim dostu tarım
yapan çiftçilere
faizsiz kredi

Savunuculuk Araçları

- Farkındalık ve Kamuoyu Oluşturma Araçları
- Kampanyalar ve İletişim:
  - **Sosyal Medya Kampanyaları:** Geniş kitlelere hızlı ve etkili ulaşmak için görsel, video ve bilgi içerikleri üretmek.
  - **Medya İlişkileri:** Basın bültenleri, basın toplantıları ve röportajlar aracılığıyla haber ajansları ve gazetecilerle işbirliği yapmak.
  - **Halkla İlişkiler Etkinlikleri:** İmza kampanyaları, sanatsal performanslar, yürüyüş ve gösteriler
- Eğitim ve Kapasite Geliştirme:
  - **Atölye ve Çalıştaylar:** Paydaşlara yönelik bilgi ve beceri aktarımı
  - **Vatandaş Bilimi Etkinlikleri:** Halkın katılımına ve veri toplamasına olanak tanıyan projeler (örn. Bioblitz).

Savunuculuk Araçları

Politika ve Kurumsal Savunuculuk Araçları

- **Lobicilik ve Görüş Bildirme:**
  - **Yasama Süreçlerine Katılım:** Yeni kanun ve yönetmelik taslaklarına bilimsel veriye dayalı görüş ve öneriler sunmak.
  - **Paydaşlarla Görüşmeler:** Yetkili kurumlar, yerel yöneticiler ve milletvekilleri ile toplantılar yaparak politika değişikliklerini talep etmek.
  - **Raporlama ve Yayınlama:** Yardımcı bilgi ve belgeler hazırlayarak karar vericilere sunmak.
- **Stratejik Ortaklıklar:**
  - **Paydaşlar ile İşbirliği:** Güçleri birleştirmek ve ortak savunuculuk stratejileri geliştirmek.

Savunuculuk Araçları

- Hukuki Araçlar
  - Dava Açma:
    - **İptal Davaları:** Zarar verecek projelerin ve kararların (örn. Merkez Av Komisyonu kararları) iptali için dava açmak.
    - **Bilgiye Erişim Hakkı:** Çevresel konularda kamu kurumlarından bilgi talep etmek ve bu hakkı kullanmak.

12- Bilgi ve belgeye erişim ne kadar sürede sağlanmalıdır?

Kurum ve kuruluşlar, usulüne uygun başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi, 15 iş günü içinde sağlamakla yükümlüdür.

Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarda bilgi veya belgeye erişim 30 iş günü içinde sağlanır. Fakat bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesinin, başvuru sahibine yazılı olarak ve 15 iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilmesi gereklidir.

Savunuculuk Araçları

Saha ve Proje Bazlı Araçlar

- **Saha Uygulamalar:**
  - **DTC:** Ağaçlandırma, restorasyon, sürdürülebilir tarım gibi saha projelerini uygulamak.
- **Kaynak Yaratma ve Destek Programları:**
  - **Hibe Programları:** Ulusal veya uluslararası kaynaklardan fon sağlamak
  - **Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) Projeleri:** Özel sektörle işbirliği yaparak onların çevresel taahhütlerini artırmak.

Başarılı Savunuculuk Örnekleri

KM-GBF

Tarafların biyoçeşitlilik kaybını durdurma ve tersine çevirme konusunda, iklim değişikliği ile birlikte ele alınması gerektiği noktasında **tarihi bir uzlaşmaya** varmasını sağlamıştır.

Bu süreç, sivil toplum kuruluşları, yerli halklar ve bilim insanlarının uzun süreli ve yoğun savunuculuk çabaları sonucunda gerçekleşmiştir.

•WWF, The Nature Conservancy, Campaign for Nature gibi büyük uluslararası kuruluşlar, en iddialı hedeflerden biri olan **"30x30"** hedefini küresel gündeme taşımak ve müzakere metnine dahil ettirmek için yoğun lobi ve iletişim kampanyaları yürüttüler.

•CBD İttifakı (CBD Alliance) gibi daha aktivist gruplar, süreç boyunca hükümetleri yakından izledi, kamuoyunu bilgilendirdi ve anlaşmanın sadece kağıt üzerinde kalmaması için **güçlü bir izleme ve raporlama mekanizması** talebini sürekli dile getirdi.

•Özellikle biyoçeşitlilik eylemleri için **yeni ve ek finansman** sağlanması konusunda baskı yaparak, "biyoçeşitlilik finansman açığının" kapatılmasını müzakere masasının kilit bir unsuru haline getirdiler.

Paris Anlaşması

Anlaşma ile sonuçlanan savunuculuk süreci, STK'ların, bilim insanlarının ve taban hareketlerinin stratejik baskısının sonucuydu:

- STK'lar, iş dünyası ve akademisyenlerden oluşan geniş bir koalisyon kurdu. Anlaşmanın kabul edilebilir minimum hedeflerini (örneğin 2°C'nin altında kalma) tanımladılar ve bu hedeflerin gerisinde kalmama ve marjinal topluluklarının sesinin duyulması yönünde **sürekli bir baskı** yarattılar.
- Birçok STK temsilcisi, resmi heyetlere danışman olarak katıldı. Müzakere dışındaki gösteriler, yürüyüşler ve medya kampanyaları liderlere **kamuoyunun güçlü ve kararlı bir eylem beklediği** mesajını verdi.

AA GÜNDEM DÜNYA EKONOMİ SPOR ANALİZ KÜLTÜR INFOGRAFİK PODCAST VIDEO FOTOĞRAF

GÜNDEM

Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onaylaması için 37 STK tarafından imza kampanyası başlatıldı

Türkiye'nin, iklim krizini durdurmak ve küresel sıcaklık artışını 1,5 derecede sınırlamaya yönelik hedefler içeren Paris Anlaşması'nı onaylaması için 37 sivil toplum kuruluşu tarafından imza kampanyası başlatıldı.

Nuran Erkul Kaya | 25.02.2021 - Güncelleme : 25.02.2021

Nükleer Karşıtı Savunuculuk

- 1978'de hükümetin ilk defa Akkuyu'da bir nükleer santral kurma kararını aldığı dönemlerde yerel hareket.
- 1992 yılının Eylül ayında, tekrar nükleer santral kurulmasına yönelik karar verildiği açıklaması. 170 bin imza ile sonuçlanan ulusal imza kampanyası.
- **Nükleer Karşıtı Platform (NKP):** NKP, yerel halkı, siyasi partileri, meslek odalarını, sendikaları ve çevre örgütlerini bir araya getirerek güçlü bir ortak ses oluşturmuştur.
- **Büyük Mitingler ve Eylemler:** Çernobil felaketinin yıl dönümü gibi kritik tarihlerde Sinop'ta ve İstanbul gibi büyük şehirlerde on binlerce kişinin katıldığı büyük eylemler ve mitingler düzenlenmiştir.
- **Hukuki Süreçler:** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın verdiği "ÇED Olumlu" kararlarına karşı Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve Barolar Birliği gibi kurumların da desteklediği çok sayıda dava açılmıştır.

yeşilgazete ekolojik politik katılımcı seriktir

YEŞİL GÜNDEM GÜNDEM DÜNYA YAZARLAR KÜLTÜR-SANAT HAFTASONU NEWS

ENERJİ MANŞET

Sinop'ta nükleer karşıtlarına beraat

Sinop'ta kurulmak istenen nükleer santralle ilgili pılan toplantıya alınmamalarını protesto ettikleri için haklarında dava açılan nükleer karşıtları beraat etti.

YEŞİL GAZETE 16 dakika önce

Çanakkale Kaz Dağları Kirazlı Altın Madeni Projesi

Fotoğraf: Ali Çarman/Evrensel

- Özellikle 2019 yılında yapılan **kitleysel "Su ve Vicdan Nöbeti"** ile Türkiye ve dünya gündemine oturdu. Yapılan kitleysel eylemler, hukuki süreçler ve kamuoyu baskısı sonucunda, şirketin (Alamos Gold) ruhsat süresi 2019 yılında dolduğunda **yenilenmedi.**
- Verilen soru önergesine yanıt: Sahanın şirketten geri alındığı ve bölgede rehabilitasyon çalışmalarının başladığı.

Zorluklar & Fırsatlar?

- Finansman ve kaynaklara erişim,
- Mevzuat ve bürokrasi engelleri,
- Kapasite yetersizliği

Etkili savunuculuk için ipuçları

- Paydaş haritalama ve analiz- doğru mercilere ve ilgili taraflara ulaşma, görev dağılımı
- Bilgiye dayalı hareket- konuya hakimiyet, saygın kurumlardan destekleyici ifadeler
- Karar vericinin ilgi alanı ve bakış açısına seslenme, beyan ve taahhütleri hatırlatma
- Net mesajlar (duruş belgesi, basın bildirisi, bilgi notu, FAQ, görseller, sloganlar)
- Kayıt tutma ve hatırlatma,
- Sebat

Sunum/ Policy Pitch

- Siz kimsiniz? Destekleyenler?
- Konu ne? Nerede? Ne zaman oldu?
- Neden önemli? Neden olumlu/olumsuz? Karar vericiyi/tabanını nasıl etkileyecek?
- Öneriniz? Ne yapılmasını istiyorsunuz? Hangi adımlar atılmalı (hangi politika, yasa veya yönetmeliğin üretilmesi/ değiştirilmesi/yürürlükten kaldırılması gerekli?)
- Ne bırakıyorsunuz? (bilgi notu, taslak, imza listesi, vb.)

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

TEŞEKKÜRLER

